

מכון בן-צבי לחקר קהילות ישראל במזרח
BEN-ZVI INSTITUTE FOR THE STUDY OF JEWISH COMMUNITIES IN THE EAST
יד יצחק בן-צבי והאוניברסיטה העברית בירושלים

קול קורא לכנס

"שר ונגיד על כל גולת ישראל שבמלכות ערביסטאן":

ר' יוסף קארו בהקשריו הרחבים

יח-יט באלול ה'תשפ"ג, 4-5 בספטמבר 2023

מכון בן-צבי לחקר קהילות ישראל במזרח

לפני כ-500 שנה, בעיר אדריאנופול, החל ר' יוסף קארו בכתיבת חיבורו המונומנטלי "בית יוסף", שאותו השלים עשורים אחר כך בצפת. מאז הדפסתו, ה"בית יוסף" היה לבסיס לדיון ההלכתי, ה"שולחן ערוך" שנכתב בעקבותיו הפך בעת החדשה לשם נרדף ליהדות המסורתית בכללה, ור' יוסף קארו עצמו נעשה לאחד מסמליה המרכזיים של הזהות הספרדית מאז ראשיתה ועד לימינו. זאת ועוד, דמותו של ר' יוסף קארו שימשה (ועודנה משמשת) בעת החדשה אבן בוחן למחלוקות ולסתירות הפנימיות של המודרניות היהודית, ליחס אל ההלכה, אל הקבלה ואל החיים המדיניים היהודיים, להפרדות המאפיינות את המודרניות, ולהבנה של היחסים בין מסורתיות ל"קדמה". מפעלו ההלכתי הכביר, כמחבר וכאיש ציבור, הפכו את "מרן" לדמות מגדירת תקופה, ו עבודתו מוצגת לעיתים קרובות בזיכרון ההיסטורי היהודי כנקודת המעבר מתקופת הראשונים לתקופת האחרונים. אכן, מחקר השנים האחרונות מראה כי מבחינות רבות פעילותו של ר' יוסף קארו עיצבה והגדירה היבטים חשובים במודרניות היהודית.

מזה יותר מעשור, אנו עדים להתעוררות יוצאת דופן בעניין המחקרי בר' יוסף קארו, שהניבה עושר של מחקרים, המשנים ומעמיקים את התמונה לגבי מרן ומעמדו בעיצוב ההיסטוריה היהודית המודרנית. מפנה מחקרי זה הניב הערכה מחדש של כלל ההיבטים הנוגעים לפעילותו של קארו, ובעיקר של הקשריה הרחבים ושל משמעותה בזמנה ולאורך דורות.

על רקע זה, מבקש מכון בן צבי להקדיש לדמותו כנס שייטן ביטוי למגמות החדשות במחקר העכשווי, במגוון של הקשרים ונקודות מבט. הכנס יתמקד בנושאים הקשורים לחייו של ר' יוסף קארו, לסביבתו, לפועלו, ליצירתו, למקורותיה ולהתקבלותה והשפעתה מימיו ועד ימינו. תשומת לב מיוחדת תוקדש לעולם שבתוכו פעל ר' יוסף קארו, ולהקשרים צרים ורחבים, מקומיים וגלובליים, שבמסגרתם יש להבין את פעילותו. לבסוף, הכנס יבקש לבחון את העניין המחודש בר' יוסף קארו בתוך הקשריו העכשוויים ולהעריך את משמעויותיו.

אנו מתכבדים להזמין את ציבור החוקרות והחוקרים להגיש הצעות לכנס. הצעות להרצאות (בעברית או באנגלית, עד 250 מילה), בצירוף קורות חיים, יש לשלוח עד לתאריך ה-20 במאי 2023 לכתובת mbz@ybz.org.il.